

Pláče MAR-nost-Í

Osoby:

Maří Magdalena

Panna Marie

Chór/lid

Anděl Páně

PROLOG (podkresleno hudbou)

Marie: Jsem čistá a nepoznala jsem muže... Copak počnu působením živého Boha a porodím, jako rodí každá žena?

Anděl Páně: Ne, Maria. Síla Páně tě zahalí jako stín, a tak se svatému dítěti, které porodíš, bude říkat Syn Boha na Výsostech. Dáš mu jméno Ježíš, protože on přinese svému lidu záchranu a zbaví jej hříchů.

Marie: Stojím před tváří Pána jako jeho služka. Ať se mi stane to, co on říká.

Chór: Maria, Pan Bůh povznese tvé jméno a budou ti žehnat všechna pokolení.

Marie: Jsem čistá...

PLÁČ MARIE A MAŘÍ MAGDALÉNY

Zpěv: *(buď zpívá pouze Marie, nebo všechny ženy – za každým mučedníkem je vždy „Marie“, Ježíš není jediný mučedník)*

Již truchlost mé srdce lámá,
má žalost každému buď známa:
ztratila sem vši svú radost,
přišla mi veliká žalost
patříc na tě, milý synu,

... patříc na tě, milý synu.

"Kdo vlastně jsem, můj Pane, že mi všechna pokolení na zemi žehnají?"

(Scéna se ponoří do tmy, ozývá se pouze truchlivá ukolébavka a později se přidá komentář anděla)

Anděl Páně: *(podkresleno ukolébavkou)* Zesnutí a ztichnutí Ježíšovo v podvečer přivedilo velikou opuštěnost Panny a Matky Marie. *(Pomalou se ze tmy noří silueta Marie)* A podle proroctví Jeremiášova pláč nad jednorozeným učinila sobě a kvílení hořké a proniknuta mečem Simeonovým chodila žalostně plačíc a naříkajíc.

Marie: Kdo dá hlavě mé vody a očím mým studnici slz, abych plakala ve dne v noci nad bídou svého milovaného syna? Běda, běda, vzdálil se ode mne ten, jenž mne utěšoval! (*Svírá cíp oblečení, jenž symbolizuje Ježíše, na scéně je stále pološero*)

Anděl Páně: (*vypraví chorů či do lidí?*) Když mu bylo šest let, poslala ho matka, aby nabral vodu u studny a přinesl ji domů, a dala mu vědro. V tlačenici do něj někdo vrazil a vědro prasklo. Ale Ježíš rozprostřená plášť, který měl na sobě, naplnil ho vodou a donesl matce. Když matka viděla zázrak, který učinil, políbila ho a zapamatovala si ty tajemné věci, které viděla, že dělá, a chovala je ve svém srdci. Pak zas šel po vsi, a nějaký kluk mu v běhu vrazil do ramene...

Nahrávka: (*hlas dítěte-Ježíše*) Ty už odsud neodejdeš!

Anděl Páně: ... a ten na místě padl na zem a bylo po něm.
Syn písaře Annáše postával vedle Josefova domu a vzal vrbovou větev a vypustil rybníčky, co si tam postavil Ježíš.

Nahrávka: (*hlas dítěte-Ježíše*) Ty mizero, ty darebáka, ty hlupáku, co ti udělaly ty rybníčky, co ti udělala ta voda? Však počkej, uschneš jako strom a nebudeš mít ani listí, ani kořeny, ani ovoce...

Chór: Kde se tohle dítě vzalo, že všechno, co řekne, je hned hotová věc? Ty, když máš tohohle kluka, tak tady s námi ve vsi bydlet nemůžeš! Anebo ho uč mluvit slušně, a ne proklínat! Vždyť nám zabíjí děcka!

Marie: (*k cípu oblečení, vzpomíná, na scéně plné světlo*) Proč tohleto děláš? Trápí je to a nenávidí nás a jsou na nás zlí.

Nahrávka: (*hlas dítěte-Ježíš*) Já vím, že to, co říkáš, nemáš ze sebe, ale proti tobě nic říkat nebudu. Zato tam na ty čeká trest.
(*Následná přeměna do dospělého hlasu?*) Já jsem tu byl dřív než vy, a teď jsem tu pořád. U Vás jsem se narodil, a zůstanu s vámi. Vy nevíte, kdo já jsem. Zato já vím, odkud jste vy a kdo jste, kdy jste se narodili a kolik let je pro vás vyměřeno.
(*Opět hlas dítěte*) Vždyť já vím, jak jsi stará, a taky přesně vím, jak dlouho budeš ještě žít. Až se jednou podíváš na můj kříž, který ti ukázal můj Otec, tak uvěříš, že všechno, co ti říkám, je pravda.

Marie: Kdo dá hlavě mé vody a očím mým studnici slz, abych plakala ve dne v noci nad bídou svého milovaného syna? Běda, běda, vzdálil se ode mne ten, jenž mne utěšoval!

Chór: Ten kluk se nemohl nikomu narodit, ten může krotit i oheň, ten tu snad byl už před stvořením světa! V čím bříše rostl, který klín ho přivedl na svět, to mi nejde na rozum!

Anděl Páně: Maria, co to má znamenat, že máš chvíli tvář rozesmátou a chvíli ztrápenou?

Marie: To proto, že vidím dvojí lid – jeden naříká a bije se do prsou, druhý se směje a jásá!
(*opět repetice*) Kdo dá hlavě mé vody a očím mým studnici slz, abych plakala ve dne v noci nad bídou svého milovaného syna? Běda, běda, vzdálil se ode mne ten, jenž mě utěšoval!

Maří: (*hlas zpovzdálí*) Spím, však srdce mé se budí... Ještě než s vánkem přijde den a rozprchnou se stíny, vrať se, můj milý! Nechť víčka má jako potok vydávaj slzy a

necht' se neuklidní zřítelnice oka mého, neboť ho oči všade vyhledávají a nedává se jim...

Marie: Toužím ho spatřiti, a neukazuje se.

Maří: Na lůžku svém po nocích hledala jsem toho, jež z duše miluji. Hledala jsem ho, ale nenalezla. Hledala jsem... Vstanu již a prochodím město, po ulicích a náměstích hledat musím toho, jež z duše miluji!

Lid: Slyšeli smy je stojíce
Blíz u rovu, slyšmy viece
Mariji plačície silně,
Vizmyž smyslem neomylně
Proč-liť pláče neb proč stojí,
V tom se tento rozum dvojí,
Milost' jej velela státi,
Bolest' nutila plakati.

Marie: Synu milý, cos jim učinil
Anebo, co-lis jim zavinil,
Že tě mučie, milý synu,
Nevědúc pro kterou vinu? **/roudnický plankt/**

Lid: Tehdy tato smutná žena
Podle těch slov oblúzena,
když tak velmi ráno zašla
k tobě, proč tebe nenašla?

Nahrávka: MÁ MILÁ MATIČKO NEPLAČ, SÍLY A SVÉ KRÁSY NETRAŤ!

Marie: Synu milý, cos jim učinil
Anebo, co-lis jim zavinil,
Že tě mučie, milý synu,
Nevědúc pro kterou vinu? *(neustále opakuje dokola, snaží se to sama sobě zodpovědět)*

Anděl Páně: syn? ... ten chce dnes umrieti za ny,
za vše... za hříšné křesťany.
... chtě nám ot diábľa pomoci...

Marie: Synu milý, cos to učinil...

Maří: Plačtivá mě jala truchlost, minula mě všechna radost. Hledala jsem ho, ale nenašla, když volala jsem, on se neozval. Hledala jsem...

Lid: *(leitmotiv chóru)* ŽENO, PROČ PLÁČEŠ, POVĚZ NÁM,
NEB CO HLEDÁŠ, NETAJ NIC NÁM.

Marie: Všeckať mne radost mine,
Po tobě, přezárúcí syne.

Maří: Á běda mně hubenici
Krvavěj vidúc tvoji líci:
Všechny rány těla tvého
Ležie prosed srdce mého.

Marie: Synu milý, cos to učinil?

Maří: Toběť nemohu spomoci,
Tekúť z tebe krve potoci.

Nahrávka: (*ozývá se v hlavě Marie jako vzpomínka na syna, což způsobuje ještě mnohem větší bolest*) MÁ MILÁ MATIČKO NEPLAČ, SÍLY A SVÉ KRÁSY NETRAŤ!

(*Marie a kolem ní chór – Marie se snaží dostat mimo ně – chce se zbavit bolesti – chór si jí pohazuje a nechce ji pustit – pohyb/choreografie je intenzivní – v závěru Marie padne na zem vyčerpání – chór je za ní v půlkruhu a je nasvícen tak, aby na ní vrhal stíny*)

Marie: Vidím dvojí lid... jeden naříká a bije se do prsou, druhý se směje a jásá... Zahubili mi syna. Zahubili mi syna.

Chór: Zahubili jí syna ? (*šeptem se několikrát opakuje*)

Marie: Zahubili mi syna bez viny. Synu mój jediný.

Chór: Trpíš muky bez viny... (*směřováno na Marii*)

Marie: ... bez viny.

Maří: ... bez viny. (*ozývá se někde z povzdálí*)

Marie: Synu mój jediný, trpíš muky bez viny. Komu mi se utěšiti?

Maří:
Když já vizi tvůj bok
proklatný,
Tvoje tělo svaté
Na kříži rozpaté
Veliké máš rány
Za ny, (*utočí na chór*) – **/plank šafaříkův/**
hříšné křestiany.

Marie: (*šeptá, sama tomu pořád nevěří*) Za ny, hříšné křestiany.
A kdyby alespoň byl zemřel přirozenou smrtí, lkajíc přece bych umlkla. Nyní však nevinnen byl přidružen k zločincům a odsouzen k přehanebné smrti.

/dva plankty svatojiřské/

Chór: (*šeptá si mezi sebou, „šuškanda“*) ... v tom velkou, největší bolestí jměla,
žádné útěchy nejměla.

Viec prvú bolestí nyla,
že jej živého ztratila

A však se což tož těšieše,
Neb mrtva viděti mnieše.

/plank šafaříkův/

Marie: Jemu odpustite,
Mě samu jměte!

Maří: Mě zaň ukřižujte!

Marie: Chciť ráda trpěti,
Za syna milého
Boha pravého!

Maří: *(potichu opakuje)* Jemu odpustite, mě samu jměte! Mě zaň ukřižujte!

Chór: *(najednou si lid všímá i Máří, která se přibližuje k Marii)* Ženo, proč pláčeš, pověz nám!
Neb co hledáš, netaj nic nám!

Maří: Mě zaň ukřižujte!

Marie: Mějte tedy se mnou trpělivost a slitujte se nade mnou aspoň vy, křesťané. *(chór mlčí)* Synu můj jediný.

Chór: ...muka bez viny.

Anděl páně: *(mluví k oběma ženám)* upokojte maličko svůj zármutek, neboť co se stalo, jest bohužel neodčinitelné. Spíše vy půjdete k němu, ale on se již více k Vám nevrátí. Proč se tedy nadarmo neútěšně rmoutíte?

Marie: *(k Andělu)* Kdyby sis uvědomil, co jsem ztratila...

Maří: ... nebránil bys mi jistě v zármutku, ba spíše i ty bys plakal...

Marie: ... i kdybys měl hruď z kamene.

Marie: Neocenitelný poklad, přemilého svého jednorozeného dal mi Bůh Otec za syna: a toho mi odňala židovská nevěrnost, ba divá ukrutnost. A vy mi díte: Co pláčeš?

Maří: Pravý bůh a pravý člověk, vzavší ze mne tělo z přílišné lásky, kterou miloval člověka, vyšel na svět a neodmítl státi se člověkem: a nevděčný člověk přidružil jej ke zločincům a ukřižoval. A vy mi díte: Co pláčeš?

(Krátká choreografie chóru připomínající ukřižování, Marie a Maří znovu hledí, jak přichází o svého blízkého.)

Maří a Marie: *(dohromady)* ... a vy mi díte: Co kvílíš? Co pláčeš?

Marie: On, jenž se nikdy nedopustil hříchu, ba sňal hříchy všech, byl přibit mezi lotry na rameno Kříže.

Maří: A vy díte – co kvílíš?...

Marie: *(dořikává)* Co pláčeš?

Maří: Před tváří matčinou *(pohlédne na Marii)* je bolestně mučen Syn Boží a můj... *(není schopna doříct)*

Marie: A vy dítě...

Maří: ... Co se rmoutíš?

Chór: *(šeptem)* Co se rmoutíš? Co že pláčeš?

Marie: Toto tělíčko, jež Duch Svatý v mých útrokách sestavil, jež pro svou něžnost nemohlo bez bolesti ani chodit po zemi, je rozedráno tolika údery dűtek, tolik ranami kladiv a proděravěno bodeními hřebů, že od hlavy až po patu není na něm zdravého místa. A vy dítě: Co kvílíš?

Chor: Co se rmoutíš?

Marie: Ten, jehož andělé chválí a panující vzývají, je pověšen mezi zločinci, hříšníci ho urážejí pokyvující hlavami, a tak se přebolestně zvětšuje muka umírajícího. A vy dítě:

Chor: Proč pláčeš?

Anděl Páně: Na mrtvém páchá se krutost od věků neslychaná, když bok je kopím proboden, žebra obnažena, srdce a vnitřnosti jsou odhaleny pro velikost otevřené rány.

Marie: Toho, ježž jako panna počavši a pannou zůstavajíc bez bolesti jsem porodila, vidím umírat v tolika strašných bolestech. A vy dítě...

Maří: Hle, před matčinýma očima přibit na kříž volá, a nikdo mu nepomáhá, se slzami se modlí za hříšníky a ty, kdož se mu posmívají. A vy dítě...

Marie: Hle, syna svého milovaného, nad všechny smrtelníky cudného, před zraky všech potupně jako šaška vidím obnaženého. A vy dítě...

Chor: Co se rmoutíš? Co že pláčeš? Co se rmoutíš? Co že pláčeš? Co se rmoutíš? Co že pláčeš? *(graduují do té doby, dokud na ně obě nekřiknou)*

Maří: Ztratila jsem radost srdce svého...

Marie: ... ztratila jsem jedinou svou útěchu

Chor: *(šeptem)* Co pláčeš?

Marie: Všechno jsem měla v něm jediném...

Maří: *(šeptem)* Všechno jsem měla v něm jediném...

Marie: ... jehož jsem tak žalostně ztratila

Maří: *(šeptem)* ... jehož jsem tak žalostně ztratila.

Marie: Zrazen byl zajisté od důvěrného učedníka, potupen od svého vlastního národa, zposmíván od vojenské družiny, odsouzen od rady knížat a starších, nakonec pak zemřel nikoli jako ostatní lidé, ale jako zloděj... lupič... nebo vrah na kříž byl žalostně pověšen.

Maří: A vy mi díte: Co se rmoutíš? Co kvílíš? Co pláčeš? Ba spíše, proč i ty nepláčeš?

Chor: *(„šuška“ – obviňovaní jeden druhého)* Proč i ty nepláčeš?

Marie: Slzy vás všech nic nejsou proti výsměchu tak hrozných popravních muk, bezbožně spáchaných na milovaném synu života mého.

Maří: Tak tedy ode mne milený odešel, tak, běda, mne zanechal samu a vzdálil se.

(Maří a Marie se vzdalují od sebe, každá ponese svou bolest sama.)

Zpěv: *(zpívá Marie a Maří)*

Již truchlost mé srdce lámá,
má žalost každému buď známa:
ztratila sem vši svú radost,
přišla mi veliká žalost
patříc na tě, milý synu, (Maří: patříc na tě, můj ty milý,)

... patříc na tě, milý synu. (Maří: patříc na tě, můj ty milý)

Nahrávka: Má mila matičko neplač, síly a své krásy netrať!

(Nahrávka se několikrát opakuje jako symbol neustále se vracejících vzpomínek, z dospělého až do dětského hlasu.)

Proč mě hledáte? Nevěděli jste, že musím být tam, kde je můj otec?

Anděl Páně: Jsi šťastná žena, protože plodu, který vzešel z tvého klína, požehnal Bůh!

Marie: *(odevzdaně, na pokraji svých sil, neposlouchá Anděla)* Vidím dvojí lid – jeden naříká a bije se do prsou, druhý se směje a jásá! ... Jemu odpustíte, mě samu jměte, mě zaň ukřižujte!

Maří: Já patřím svému milému a můj milý je můj. Silná jako smrt je láska přece, vášeň neuprosná jako hrob. Veselit a radovat se budem z tebe, nad víno vychutnáme milování tvá... Chci ráda trpěti...

Marie: Chci ráda trpěti za syna milého. Boha pravého!